ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Antoniuk, D. A. and Bui, Yu. V. (2019) "Social innovations: experience on implementation of projects of the leading world countries for Ukraine", *Management and entrepreneurship: trends of development*, 1 (07), pp. 64-73. doi: [10.26661/2522-1566/2019-1/07-07](https://doi.org/10.26661/2522-1566/2019-1/07-07)

Received:
22 December, 2018
1st Revision:
5 January, 2019
Accepted:
12 January, 2019

УДК: 330.341.1

DOI [10.26661/2522-1566/2019-1/07-07](https://doi.org/10.26661/2522-1566/2019-1/07-07)

СОЦІАЛЬНІ ІННОВАЦІЇ: ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ ДЛЯ УКРАЇНИ

АНТОНЮК ДМИТРО**АНАТОЛІЙОВИЧ**, доктор*економічних наук, професор
кафедри підприємництва,
менеджменту організацій та
логістики, Запорізький
національний університет,
м. Запоріжжя**ORCID ID: 0000-0003-2910-0497***БУЙ ЮЛІЯ ВІКТОРІВНА**,*асистент кафедри прикладної
економіки, Івано-Франківський
національний технічний
університет нафти і газу, м.
Івано-Франківськ*

У статті розглянуто прикладні форми застосування соціальних інновацій. Визначено, що однією з перспектив впровадження соціальних цінностей сталого розвитку можуть бути соціальні інновації, які забезпечуватимуть новий формат соціальної взаємодії суспільства. Проаналізовано окремі різновиди прикладних форм впровадження соціальних інновацій у соціально-економічних системах. Встановлено, що необхідною передумовою впровадження соціальних інновацій є невід'ємний розвиток економічної системи, при цьому економічний розвиток включає еволюцію соціально-економічної системи, результатом якої є якісні трансформаційні зміни та перехід до вищого стану функціонування. Суспільна корисність соціальних інновацій формує якісні інституційні зміни в системі економічних відносин, трансформуючи при цьому

ціннісні пріоритети суспільства.

Ключові слова: соціальні інновації, сталий розвиток, соціально-економічна система, соціальна взаємодія

СОЦИАЛЬНЫЕ ИННОВАЦИИ: ОПЫТ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОЕКТОВ ВЕДУЩИХ СТРАН МИРА ДЛЯ УКРАИНЫ

В статье рассмотрены примеры применения социальных инноваций. Определено, что одной из прерогатив внедрения социальных ценностей устойчивого развития могут быть социальные инновации, которые будут обеспечивать новый формат социального взаимодействия общества. Проанализированы отдельные виды примеров внедрения социальных инноваций в социально-экономических системах. Установлено, что необходимым условием внедрения социальных инноваций является неотъемлемое развитие экономической системы, при этом экономическое развитие включает эволюцию социально-экономической

АНТОНЮК ДМИТРИЙ**АНАТОЛЬЕВИЧ**, доктор*экономических наук, профессор
кафедры предпринимательства,
менеджмента организаций и
логистики, Запорожский
национальный университет**ORCID ID: 0000-0003-2910-0497***БУЙ ЮЛІЯ ВІКТОРІВНА**,*асистент кафедри прикладної
економіки, Івано-Франківський
національний технічний
університет нафти і газу*

системи, результатом которой является качественные трансформационные изменения и переход к высшему состоянию функционирования. Общественная полезность социальных инноваций формирует качественные институциональные изменения в системе экономических отношений, трансформируя при этом ценностные приоритеты общества.

Ключевые слова: социальные инновации, устойчивое развитие, социально-экономическая система, социальное взаимодействие.

SOCIAL INNOVATIONS: EXPERIENCE ON IMPLEMENTATION OF PROJECTS OF THE LEADING WORLD COUNTRIES FOR UKRAINE

DMYTRO ANTONIUK, *Doctor of Science (Economics), Professor at the Department of Entrepreneurship, Management of Organizations and Logistics, Zaporizhzhia National University*

ORCID ID: 0000-0003-2910-0497

JULIYA BUI, *assistant professor of the Department of Applied Economics, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ivano-Frankivsk*

Purpose. The paper purpose is to generalize the diversity forms, models and manifestations of social innovation, substantiation of their economic expediency in socio-economic systems on different levels (in the system of social relations) as the basic element of the social component sustainable (balanced) development.

Design/methodology/approach. The basic principles of research are systematic analysis of materials related to the application for the implementation of social innovation and their comparative characteristics.

Findings. In the article applied forms of application social innovations are reviewed. It is stated, that one of prospects for introduction social values to steady development can be social innovations that will provide the new format of social co-

operation in society. The separate varieties of the applied forms of introduction of social innovations are analyzed in the socio-economic systems. It is set that necessary pre-condition of introduction social innovations is inalienable development of the economic system, here economic development includes the evolution of the socio-economic system, the result of that are quality transformation change and passing to the higher state of functioning. The public utility of social innovations forms quality institutional changes in the system of economic relations, transforming the valued priorities of society.

Research limitations/implications. The paper considers various forms, models and manifestations of social innovations and their economic expediency in the context of the development of the social component of sustainable (balanced) development.

Originality/value. Based on the research the latest forms and models of social innovation, the possibility of introducing qualitative changes in Ukrainian society will be ensured. Addition and modernization of existing approaches for the implementation of social innovations, their interaction with other innovations and the study of indicators for assessing the social effect of their implementation will enable the integration of qualitative social opportunities in different regions of our country in order to solve social problems.

Key words: social innovations, sustainable development, socio-economic system, social interaction

Постановка проблеми. Пріоритетними завданнями сьогодення є збереження довкілля та забезпечення якісних змін у житті суспільства. Співіснування природної та суспільної систем поряд з економічним зростанням сприятиме досягненню основної мети сталого розвитку. При цьому суттєві зрушення можуть бути досягнуті лише завдяки впровадженню інновацій за кожною складовою.

Відповідно, якісні зміни у соціальному напрямі можуть бути забезпечені завдяки впровадженню соціальних інновацій. В такому контексті актуальним є дослідження прикладного поширення соціальних змін, які проявляються у вигляді соціальних проєктів, соціального підприємництва, соціальної відповідальності, соціальних ініціатив бізнесу,

нових соціалізованих бізнес-моделей та способів соціальної взаємодії.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

В сучасних динамічних умовах розвитку суспільства все частіше акцентується увага на соціальних інноваціях, зокрема трактуванні поняття «соціальні інновації», їх природі, сутності, сферах застосування, історичному аспекті впровадження, класифікації, ролі в ринковій економіці соціального спрямування та особливостях реалізації.

Все більшої актуальності для України набувають результати впровадження соціальних інновацій у провідних країнах світу (Німеччині, Австрії, Іспанії, Великобританії, США). Відомі приклади позитивного впливу соціальних інновацій на соціально-трудові відносини, розвиток сільського господарства, експортного потенціалу тощо. Так, О. Грішнова та Г. Міщук розглядають соціальні інновації як нові методи вирішення проблем у трудовій сфері. До однієї з форм соціальних інновацій автори відносять ідеї соціального підприємництва та наводять приклад проекту розвитку соціального підприємництва Good.bee, започаткованого в країнах Центральної та Східної Європи за ініціативи групи компаній ERSTE. Науковці стверджують, що серед різних видів соціальних інновацій однією з найбільш визнаних та поширених на практиці є соціальне підприємництво. Як один з його різновидів, автори виділяють соціальне мікрокредитування, яке набуло визнання після присудження Мухаммаду Юнусу Премії миру у 2006 р. «за зусилля зі створення основ для соціального та економічного розвитку». Актуальними на сьогодні автори дослідження вважають розвиток нових нестандартних форм зайнятості, зокрема «фріланс» (free-lance), інші форми мережевої взаємодії, що сприяють мобільності працівників, розвитку творчих здібностей, кращому використанню робочого часу та трудового потенціалу. Також науковці виділяють розвиток соціального корпоративного інвестування та зазначають, що поширення у світовій практиці набув запозичений з Великобританії стандарт управління персоналом «Investors in People». За основними критеріями стандарту «Investors in People» авторами було проведено власне

соціологічне опитування підприємств у Рівненській області [1, с. 169-172].

І. Терон, досліджуючи соціальні інновації з позиції модернізації соціально-трудових відносин, пов'язує вітчизняну економіку з ретроінноваціями та проривними наростаючими інноваціями, однак зазначає, що багато соціальних інновацій є інкрементальними, тобто є доповненням або вдосконаленням вже існуючих технологій, моделей тощо. Зокрема з позиції соціально-трудових відносин (відносини зайнятості) у дослідженні виокремлено такі інновації, як аутсорсинг, аутстафінг та аутплейсмент, причому зазначено, що найпривабливішою послугою є аутсорсинг добору та оцінки персоналу. Що ж до аутплейсменту, то, за словами дослідниці, в Україні найчастіше його застосовують міжнародні корпорації (відносно топ-менеджерів). Крім того автор акцентує увагу на активному розвитку послуг executive search, розповсюдженні соціального пакету, в соціально-трудових відносинах організації та управління персоналом. Науковець виокремлює систему Balanced Scorecard (BSC) та виділяє корпоративну соціальну відповідальність з позиції зміни усіх сторін, рівнів, предметів, об'єктів та суб'єктів регулювання соціально-трудових відносин [2, с. 61-63]. Варто зазначити, що крім системи BSC, яка є визнаним інструментом для оцінки стратегічного розвитку бізнесу з фінансової та не фінансової позиції, існує ще система показників Tableau de Bord, яка була розроблена раніше за BSC у Франції. Вже більше п'ятдесяти років французькі компанії використовували подібний інструмент для оцінки фінансових і не фінансових перспектив бізнесу [3, с. 5-7].

А. Унчета, Х. Кастро-Спіла та Х. Фронт, досліджуючи соціальні інновації, запропонували модель RESINDEX для розробки регіонального індексу соціальних інновацій, яку можна використовувати для чотирьох типів регіональних організацій: підприємств, некомерційних організацій, університетів та технологічних центрів. Пілотне застосування моделі RESINDEX проведене в автономній області Басків (Іспанія) протягом 2013 р. шляхом опитування 282

регіональних організацій [4, с. 1]. Доповнення та модернізація RESINDEX та інших моделей вимірювання соціальних інновацій забезпечуватиме можливість їх імплементації в різних країнах з метою вирішення соціальних проблем.

Значну кількість досліджень соціальних інновацій пов'язують із розвитком сільської місцевості. Зокрема С. Ноймейер наводить приклади впливу соціальних інновацій на розвиток сільських районів у Weissensee, район Spittal/Drau, Kärnten, Австрія [5, с. 48]. Проект Leitbild, розроблений зовнішніми експертами від імені провінційного уряду Кернтена, мав девіз «ігровий майданчик природи» («Spielplatz der Natur»), головна мета якого полягала у «примиренні туризму у даній місцевості з охороною природи». Для цього було використано підхід «знизу вгору», керований зовнішнім консультантом із залучення місцевого населення. Одним із результатів впровадження цього нововведення стала виплата винагороди за використання комунальними площами для екологічно чистого вирощування на сільськогосподарських угіддях. Це мотивувало майже всіх фермерів у Вайсензее відмовитися від використання пестицидів та хімічних добрив та від посадки комерційних культур (кукурудзи, силосів) на користь розвитку сільського господарства.

Заслуговує на увагу екологічна модель Ökomodell акціонерного товариства Achental (Баварія, Німеччина). У 1997 р. в рамках ініціативи ЄС INTERREG II, мер громади Шлехінг ініціював проект щодо поліпшення співробітництва в прикордонному регіоні між Баварією та Австрією. Метою ініціативи було сприяння розвитку екологічно обґрунтованої громади, розширення асортименту сільськогосподарської продукції, впровадження екологічно чистого туризму та об'єднання біотопів. У 1998 р. сім інших громад у долині Ахенталь вирішили подати аналогічну пропозицію. Кульмінацією ініціативи стало створення вісьмома громадами об'єднаної екологічної моделі Achental у 1999 р., а вже у 2000 р. ще одна громада приєдналася до цієї еко-моделі. Робота виконавчої ради еко-моделі та кількох робочих комітетів забезпечує узгодження двосторонніх планів та концепції

колективного прямого маркетингу в частині оновлення села [5, с. 48-49]. В обох наведених прикладах соціальні інновації можна визначити як рушійну силу спостережуваного розвитку.

В обох регіонах початкова група людей (політики та громадські діячі) об'єдналися задля вирішення спільних інтересів. Варто виділити, що початковим етапом для соціальних інновацій став зовнішній фактор, а саме в першому випадку це була концепція місцевого розвитку, ініційована провінційним урядом в Карнтене, а в другому (долина Ахенталь) — участь в ініціативі INTERREG II [5, с. 50-51].

Таким чином, висвітлені прикладні форми та моделі впровадження соціальних інновацій у різних соціально-економічних системах сприяють переорієнтації як суспільного так і економічного життя не тільки на особистісному рівні, але й створюють суспільні цінності для розвитку «екосоціоекономічного потенціалу» в умовах сталого (збалансованого) розвитку суспільних систем. Дослідження новітніх форм та моделей прояву соціальних інновацій дозволить виокремити не тільки якісну сторону їх впливу на регіональному рівні розвитку соціально-економічної системи, але й дасть можливість визначити кількісну величину співвідношення економічних витрат та вигід (інноваційні процеси є взаємозалежними та взаємообумовленими) в результаті впровадження соціальних інновацій. Активізація інноваційної діяльності у соціальній сфері, збільшення кількості соціальних інновацій та підвищення їх впливу на розвиток практично усіх сфер суспільного життя є одним із напрямів гармонійного розвитку соціальної складової відповідно до концепції сталого розвитку.

Постановка завдання. Метою статті є узагальнення різноманітності форм, моделей та проявів соціальних інновацій, обґрунтування їх економічної доцільності в соціально-економічних системах різного рівня (в системі суспільних відносин) як базового елемента соціальної складової сталого (збалансованого) розвитку.

Виклад основного матеріалу. Процес розвитку суспільства характеризувався певними соціальними змінами, які пов'язані із культурним, інтелектуальним розвитком,

змінами способу виробництва та життя людей. Відповідно, кожний етап розвитку людства зумовлював чергові етапи відповідних соціальних змін. Еволюція суспільства при цьому супроводжувалась не тільки економічними, технологічними, політичними але й соціальними змінами у суспільстві.

І. Мейжис та М. Козачук, досліджуючи питання історичного аспекту впровадження соціальних інновацій та їх важливість у процесах урбанізації, встановили періоди підйомів інноваційної активності у загальній ритміці розвитку суспільства, починаючи від періоду мезоліту, та включаючи неолітичну революцію, ранньокласове, античне суспільство, періоди ренесансу і реформації включно до останньої чверті XX століття [6, с. 84-88]. Варто зазначити, що у даному дослідженні переважають прикладні характеристики технічних інновацій із подальшими позитивними соціальними екстерналіями. Сформульоване науковцями визначення категорії «соціальної інновації як процесу творення нових засобів управління суспільством, його якісних змін на користь людей» є дискусійним, оскільки соціальні інновації справді спрямовані на якісні зміни суспільства відповідно до соціальних потреб, однак не управління ним (відсутні функції керування, регулювання та контролю за суспільством). Крім того історичний аспект впровадження соціальних інновацій розглядається крізь призму базисних і дрібних технічних інновацій, при чому не зовсім зрозумілим є те, які саме конкретно соціальні інновації виділяють науковці в контексті дослідження. Також ми не погоджуємося із тезою авторів про те, що соціальні інновації є «фундаментом базових економічних інновацій, які в перспективі в будь-якому випадку роблять життя людей (та суспільства в цілому) кращим», оскільки економічні інновації першочергово орієнтовані на отримання прибутку і не завжди очевидними є негативні соціальні наслідки таких інновацій, вони

можуть проявитися згодом після перенасичення соціально-економічної системи результатами таких інновацій. Соціальні інновації тісно пов'язані із технічними та економічними інноваціями і є взаємообумовленими та взаємозалежними з ними.

З урахуванням цього запропонована структурно-логічна схема (рис. 1) взаємозалежності економічних, екологічних та соціальних інновацій, яка характеризується проявами взаємодоповнюючого (у вигляді позитивних екстерналій) ефекту. Інноваційна діяльність соціально-економічної системи на рівні регіону в контексті сталого розвитку в свою чергу забезпечуватиметься державною підтримкою інституційних перетворень у соціально-економічній системі, регіональною політикою з підтримки інновацій, яка враховуватиме основні цілі сталого (збалансованого) розвитку з відповідним нормативно-правовим забезпеченням, що в свою чергу дозволить створити стійку інфраструктуру інновацій у регіоні.

На нашу думку, саме активізація інноваційної діяльності у соціальній сфері виступатиме одним із новітніх форматів вирішення суспільних проблем та сприятиме зміні способу життя суспільства загалом. Соціальні інновації в контексті сталого (збалансованого) розвитку соціально-економічних систем слід розглядати як результат цільової якісної зміни (функції змін), що характеризується обов'язковим кількісним ефектом позитивних соціальних перетворень, переходить з однієї стадії в іншу, набуваючи нового змісту та зумовлюючи розвиток соціально-економічної системи, змінюючи при цьому її парадигму [7, с. 78].

В цьому контексті актуалізуються питання реалізації стратегії сталого розвитку, які потребують дослідження прикладних форм прояву соціальних інновацій та вивчення їх впливу на розвиток суспільства в процесі інтернаціоналізації.

Рис. 1. Структурно-логічна схема взаємозалежності та взаємообумовленості інновацій в системі сталого розвитку

Одним із напрямів розвитку соціальної складової є пошук можливостей генерування, продукування та впровадження соціальних інновацій з метою якісного задоволення суспільних потреб (якісної зміни способу життя), не завдаючи при цьому шкоди довкіллю. Останніми роками прослідковується посилення уваги наукової спільноти до тематики соціальних інновацій. Це підтверджується дослідженнями змістопороджуючої сутності соціальних інновацій, пошуку можливостей їх прикладного поширення та імплементації в суспільне життя.

На сьогодні підвищується значимість соціальних інновацій, а саме результати їх прикладного впровадження в провідних країнах світу.

Зокрема Л. В. Бойко-Бойчук, досліджуючи поняття «соціальна інновація», наводить реальні приклади їх проявів та інституційні структури їх можливого генерування, зокрема [8, с. 95]:

✓ «Центр соціальних інновацій при Стендфордській бізнес школі (Center for Social Innovation at the Stanford Graduate School of Business) заснував у 2003 р. тематичне видання «Стендфордський вісник соціальних інновацій» (Stanford Social Innovation Review), в якому проголосив соціальну інновацію як процес віднаходження, забезпечення підтримки і впровадження оригінальних рішень для соціальних потреб і проблем».

✓ Міжнародний форум соціальних інновацій (Forum International de l'Innovation Sociale) (Франція, Париж) (створений у 1976 р.) позиціонує соціальні інновації як здатність до інновування у сенсі суспільної поведінки – чи то індивідуальної, чи то професійної.

✓ Відома електронна енциклопедія Вікіпедія, яка за словами автора, є класичним прикладом соціальної інновації у мережі Інтернет (містить загалом два мільйони статей двомастами мовами, а її англійська версія вдвічі перевершує обсяги Британіки). Відмінність цієї енциклопедії від інших подібних документів

полягає у можливості вносити свої корегування у 99,9 % статей будь-ким з будь-якої частини світу (саме тому її називають «вільною енциклопедією»).

✓ Описуючи питання яким чином виникають соціальні інновації, можливість обміну вдалим досвідом та практичне втілення таких інновацій, науковець наводить приклади «інноваційної журналістики» (Девід Нордфорс), мережі обміну соціальних інновацій (мережа «Обмін соціальними інноваціями»), регіональний громадський фонд сприяння втіленню соціальних інновацій, соціально-інженерний парк («Соцінновація» (Росія), утворена у 1989 р. як державна наукова консультативно впроваджувальна фірма, яка об'єднала у собі соціальних інноваторів різних сфер, ставить за мету допомогти людині у створенні середовища «соціальної комфортності», пропонуючи алгоритм доброти і комфортного майбутнього для будь-якої родини) та соціальну Силіконову долину (Social Silicon Valley) [8, с. 97, 98].

О. О. Набатова поділяє інновації на дві групи: технологічні (реалізуються шляхом змін у технології виробництва) і соціальні (змінюють соціальні відносини). Однак, автор наголошує, що такий поділ є досить умовним через розмитість меж цих категорій, наводячи приклад американського журналіста Т. Фридмана з впровадження технологічної інновації, а саме аутсорсингу в індійському центрі комп'ютерних розробок і технологій Бангалорі. Працівники даного центру займалися написанням програмного забезпечення на замовлення американських і європейських компаній та обслуговували внутрішні операції транснаціональних гігантів: від відповідей на дзвінки, що спрямовувалися з усього світу до технічної підтримки комп'ютерного парку та спеціальних дослідницьких проектів. Аналізуючи наслідки цієї інновації О. О. Набатова зосереджує увагу на знаходженні більш дешевої (при цьому не менш кваліфікованої робочої сили), заощадженні часу, зменшенні потоків еміграції, можливості зосереджуватися на більш творчих завданнях для американців і європейців; працевлаштування індійців без труднощів трудової еміграції і розриву з традиціями,

надання їх оплачуваної роботи, що показує інновацію насамперед соціальну, а не технологічну [9, с. 60].

Вагомого значення набувають конгресні заходи із соціальних інновацій. Л. І. Федулова відмічає про значимість форуму «Давос соціальних інновацій», який відбувся у березні 2007 р. у Великій Британії, в Оксфорді. Захід був присвячений соціальним перетворенням, обговоренню глобальних проблем людства в новому тисячолітті, пошуку шляхів вирішення цих проблем і зміни систем [10, с. 64].

Зацікавленість світової спільноти соціальними змінами підтверджується щорічним проведенням Глобального саміту соціального бізнесу (Global Social Business Summit), ініціатором проведення якого є професор-лауреат Нобелівської премії світу Мухаммад Юнус, котрий разом із своїм творчим радником Гансом Рейцом організовують платформу для соціально-ділової спільноти, орієнтуючись на цілі сталого розвитку (SDG) Організації Об'єднаних Націй (ООН). Даний форум створено з соціальною метою, для поширення інформації про «соціальний бізнес», сприяння обговоренню та співпраці між практиками та зацікавленими сторонами, а також представлення та засвоєння кращих практик.

Істотного значення соціальним інноваціям в Європейському Союзі, країнах СНД та Україні надає Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй.

Підтримка соціальних інновацій Європейською комісією здійснюється за допомогою мережевого порталу соціальних інновацій, Європейського конкурсу соціальних інновацій (European Social Innovation Competition) та Турніру соціальних інновацій ([Social Innovation Tournament](#)).

Фінансування соціальних інновацій здійснюється через Програму «Горизонт 2020», Collective Awareness Platform, [Social Challenges Platform](#). При цьому підтримка соціальних інновацій забезпечується через мережі інкубаторів ЄС, зокрема такі як Transition та Beniiis [11].

Створення у Білому Домі США Департаменту Соціальних Інновацій та Громадянського Активізму (The White House

Office of Social Innovation and Civic Participation) черговий раз підтверджує потребу суспільства в соціальних інноваціях та їх практичному поширенні у вигляді соціального підприємництва, соціальної відповідальності та нових соціалізованих бізнес-моделях [12].

З проведеного дослідження можемо зробити висновки, що наслідком генерування, продукування та впровадження соціальних інновацій є ефективні соціальні перетворення у суспільстві, які мають не тільки соціальний ефект, який змінює усталену систему взаємовідносин на новий якісний рівень, але й суспільна користь з точки зору економічної цінності та доцільності впровадження таких інновацій. Виникаючи у певній сфері життєдіяльності, у процесі своєї еволюції, соціальні інновації якісно трансформують соціально-економічну систему впливаючи тією чи іншою мірою на соціальну, екологічну та економічну складові цієї системи. Цільова аудиторія для впровадження соціальних інновацій є доволі широкою, кінцевим результатом є соціальний ефект, у вигляді якісних соціальних змін та підвищення рівня життя суспільства. При цьому варто зазначити, що соціальні інновації, як правило, завжди є комплексними та взаємообумовленими, відповідно результати впровадження таких інновацій не обмежуються тільки соціальним ефектом, а доповнюються якісними системними перетвореннями у соціально-економічній системі загалом, включаючи її економічний розвиток та екологічне забезпечення.

Висновки. Проведений аналіз дозволяє зробити висновки про те, що соціальні інновації є невід'ємною складовою процесу розвитку людства впродовж усього періоду його існування, незалежно від суспільного ладу та виробничих відносин.

Зростання попиту суспільства на результати інноваційної діяльності у соціальній сфері на сьогодні є об'єктивною передумовою вирішення суспільних проблем та дієвим фактором розвитку суспільства загалом. Відповідно з позиції сталого (збалансованого) розвитку соціальні інновації доцільно розглядати як результат цільової якісної зміни (функції змін), який характеризується

обов'язковим кількісним ефектом позитивних соціальних перетворень, переходить з однієї стадії в іншу, набуваючи нового змісту та зумовлюючи розвиток соціально-економічної системи, змінюючи при цьому її парадигму.

Як бачимо із вищевикладеного дослідження новітніх форм і моделей соціальних інновацій, які впроваджуються на різних рівнях соціально-економічної системи забезпечуватиме якісні зміни у суспільстві. Доповнення та модернізація існуючих підходів впровадження соціальних інновацій, їх взаємодії з іншими інноваціями та дослідження показників для оцінки соціального ефекту від їх впровадження дозволить інтегрувати якісні соціальні можливості в різних регіонах з метою вирішення соціальних проблем. Взаємозалежність та взаємообумовленість соціальних інновацій з економічними та екологічними інноваціями сприятиме глибинним соціально-економічним перетворенням суспільних систем в контексті сталого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Грішнова О. А., Міщук Г. Ю. Соціальні інновації у трудовій сфері: сутність, види, особливості реалізації в Україні. *Демографія та соціальна економіка*. 2013. № 2. С. 167-178. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dse_2013_2_18. (дата звернення: 18.12.2018)
2. Терон І. В. Соціальні інновації у процесах модернізації соціально-трудових відносин. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки: зб. наук. пр.* Кіровоград: КНТУ, 2011. Вип. 20, ч. 2. С. 57-66.
3. Annick Bourguignon, Véronique Malleret and Hanne Nørreklit (2001) Balanced scorecard versus French tableau de bord: beyond dispute, a cultural and ideological perspective. URL: <http://atpiware.ca/images/pdf/cahier.pdf> (дата звернення: 11.10.2018)
4. Unceta, A., J. Castro Spila, and J. Garcia-Fronti. 2016. "Social Innovation Indicators." *Innovation: The European Journal of Social Science Research* 29 (2): 1–15.
5. Neumeier, S. (2012). Why do social innovations in rural development matter and should

they be considered more seriously in rural development research? Proposal for a stronger focus on social innovations in rural development research. *Sociologia Ruralis*, 52, 48-69.

6. Мейжис І. А., Козачук М.Б. Історичний аспект впровадження соціальних інновацій та їх роль в урбанізаційних процесах. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Сер. : Соціологія*. 2014. Т. 234, Вип. 222. С. 84-88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdusoc_2014_234_22_19 (дата звернення: 13.09.2018)

7. Grechanyk B. V., Buy Y. V., Melnychenko L. D. Social innovation as a category of sustainable development. *Scientific Letters of Academic Society of Michal Balydansky*, volume 2, № 6/2014/. p. 73-79.

8. Бойко-Бойчук Л.В. Поняття «соціальна інновація»: типи визначень, приклади застосування. *Наука та інновації*. 2009. Т. 5, № 3. С. 94-99.

9. Набатова О. О. Соціальні інновації: поняття, види, суб'єкти. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого*. 2011. № 6.

10. Федулова Л. І. Соціальні інновації в системі соціально-економічних відносин. URL: <http://www.ukr-socium.org.ua/Arhiv/Stati/3.2008/%D1%F2%F0%E0%ED%E8%F6%FB%20%E8%E7%2060-74.pdf> (дата звернення: 15.09.2018)

11. European Commission. Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs. *Social Innovation*. URL: http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/policy/social_en (дата звернення: 16.12.2018)

12. Office of Social Innovation and Civic Participation. Social Innovation Fund. URL: <https://obamawhitehouse.archives.gov/administrations/eop/sicp/initiatives/social-innovation-fund> (дата звернення: 22.11.2018)

REFERENCES:

1. Grishnov, O. A. (2013) "Social innovations in the labor sphere: essence, types, peculiarities of realization in Ukraine", *Demography and social economics*. No. 2. pp. 167-178, available at:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/dse_2013_2_18. (Accessed 18 December 2018).

2. Theron, I.V. (2011) "Social innovations in the processes of modernization of social-labor relations", *Scientific works of the Kirovohrad national technical university. Economic Sciences*, Kirovograd: KNTU, issue 20, part 2, pp. 57-66.

3. Bourguignon, A., Malleret, V. and Nørreklit H. (2001) "Balanced scorecard versus French tableau de bord: beyond the argument, a cultural and ideological perspective", available at: <http://atpiware.ca/images/pdf/cahier.pdf> (Accessed 11 October 2018).

4. Unceta, A. J., Castro, Spiel and J. Garcia-Fronti (2016) "Social Innovation Indicators", *Innovation: The European Journal of Social Science Research*, 29 (2), pp. 1-15.

5. Neumeier, S. (2012) "Why do social innovations in rural development matter and should they be considered more seriously in rural development research? A proposal for a stronger focus on social innovation in rural development research", *Sociologia Ruralis*, 52, pp. 48-69.

6. Meyzhis, I. A. and Kozachuk, M. B. (2014) "Historical aspect of the introduction of social innovations and their role in urbanization processes", *The Black Sea State University named after Petro Mohyla of the Kyiv-Mohyla Academy complex: Sociology*, vol. 234, issue 222, pp. 84-88. – available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdusoc_2014_234_22_19 (Accessed 13 September 2018).

7. Grechanyk, B.V. Buy, Y.V. and Melnychenko, L.D. (2014) "Social innovation as a category of sustainable development", *Scientific Letters of the Academic Society of Michal Balydansky*, vol. 2, No. 6, pp. 73-79.

8. Boyko-Boychuk, L.V. (2009) "The concept of "social innovation": types of definitions, examples of application", *Science and Innovation*, vol. 5, No. 3, pp. 94-99.

9. Nabatova, O. O. (2011) "Social Innovations: Concepts, types, subjects", *Bulletin of the National Law Academy of Ukraine named after Yaroslav the Wise*, No. 6.

10. Fedulova, L. I. "Social innovations in the system of socio-economic relations" [Online], available at: <http://www.ukr-socium.org.ua/Arhiv/Stati/3.2008/%D1%F2%F0%E0%ED%E8%F6%FB%20%E8%E7%2060-74.pdf>

E0%EN%E8%F6%FB%20%E8%E7%2060-74.pdf
(Accessed 15 September 2018).

11. European Commission. Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs. Social Innovation, available at:
http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/policy/social_en (Accessed 18 December 2018).

12. Office of Social Innovation and Civic Participation. Social Innovation Fund, available at:
<https://obamawhitehouse.archives.gov/administration/eop/sicp/initiatives/social-innovation-fund>
(Accessed 22 November 2018).